

Sygn. akt II Ca 1480/13

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

Przewodniczący: SSO Sławomir Krajewski (spr.)

Sędziowie: SO Wiesława Buczek-Markowska

SO Karina Marczak

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 24 listopada 2014 roku w S.

sprawy z powództwa Gminy T.

przeciwko A. D.

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie zawarte w punkcie 3 wyroku z dnia 23 września 2014 roku, sygn. akt II Ca 1480/13

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zasądzić od pozwanego A. D. na rzecz powódki Gminy T. kwotę 600 (sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

2. zasądzić od pozwanego na rzecz powódki kwotę 90 (dziewięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 września 2014 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie: zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Gryficach z dnia 30 września 2013 roku, sygn. akt I C 349/13 w punkcie I. tylko o tyle, że zasądził ustawowe odsetki od dnia 21 września 2012 roku, oddalając powództwo w pozostałym zakresie (punkt 1.); oddalił apelację w pozostałej części (punkt 2.) i odstąpił od obciążania pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego (punkt 3.).

Uzasadniając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy wskazał, że biorąc pod uwagę ustaloną w toku postępowania sytuację majątkową i rodzinną pozwanego uznał, że zachodzą przesłanki do zastosowania w niniejszym postępowaniu przepisu art. 102 kpc. Sąd zaznaczył, iż skarżący został zwolniony od ponoszenia opłaty od apelacji.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy, na podstawie przepisu art. 102 kpc, odstąpił od obciążania pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego.

Zażalenie na powyższe rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego złożyła powódka i zaskarżając postanowienie w całości, wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego w kwocie 600 zł oraz kosztów postępowania zażaleniowego.

Skarżąca zarzuciła Sądowi Okręgowemu naruszenie norm prawnych zawartych w:

- art. 102 kpc, poprzez jego błędną wykładnię, a w konsekwencji nieuzasadnione przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek pozwalający na odstąpienie od obciążania pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego poniesionymi przez powódkę, niezbędnymi do celowego dochodzenia praw i celowej obrony;

- art. 98 § 1 i 3 kpc, poprzez jego błędną wykładnię, a w konsekwencji nieuzasadnione przyjęcie, że powódka, która wygrała proces w całości i w całości wygrała postępowanie odwoławcze jest obowiązana ponieść w 100 % koszty postępowania odwoławczego niezbędne do celowego dochodzenia i praw i celowej obrony, w postaci kosztów wynagrodzenia adwokata.

Skarżąca podniosła, że Sąd orzekając o kosztach procesu całkowicie pominął okoliczności związane z przebiegiem postępowania, które dotyczyło kosztów zarządu rzeczą wspólną. Powódka wskazała, że jako współwłaściciel poniosła koszty wykonania prawomocnej decyzji administracyjnej nakazującej rozbiórkę obiektu. Aby dokonać tej rozbiórki - ergo ponieść jej koszt, Gmina wszczęła postępowanie sądowe zakończone prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Gryficach z dnia 20 marca 2008 r. (sygn. akt I Ns 56/08), udzielającym zgody na dokonanie rozbiórki. W postępowaniu tym pozwany brał udział. Następnie pozwany, który uchylał się od wykonania prawomocnej decyzji administracyjnej i który wyczerpał tok instancyjny tak w postępowaniu administracyjnym jak i sądowym (o rozstrzygnięcie dotyczące rzeczy wspólnej) uchylał się od zwrotu powódce wyłożonych kosztów rozbiórki. Pozostali współwłaściciele koszt ten ponieśli - uiszcili na rzecz powódki kwoty odpowiadające ich udziałowi w koszcie. Stąd powódka była zmuszony skierować sprawę na drogę postępowania sądowego. Pozwany w toku tego postępowania podnosił szereg zastrzeżeń, które były przedmiotem oceny Sądu, który przeprowadził z urzędu postępowanie dowodowe w celu weryfikacji twierdzeń pozwanego. Przeprowadzone postępowanie dowodowe tych twierdzeń nie potwierdziło. Skarżąca zaznaczyła, iż Sąd I instancji dokładnie i wyczerpująco odniósł się tak do twierdzeń pozwanego jak i do zgromadzonego materiału dowodowego w uzasadnieniu wyroku. Pomimo tego, pozwany wniósł lakoniczną w swej treści apelację, w której powtórzył to, co już było przedmiotem weryfikacji i co nie znalazło potwierdzenia w materiale dowodowym, którego zakres był bardzo szeroki. Tym samym pozwany wszczął postępowanie odwoławcze, które wobec oparcia go na powtórzeniu podnoszonych już argumentów, musiało być oceniane jako nierokujące szans powodzenia, nawet dla osoby bez wykształcenia prawniczego. Powódka podkreśliła, że pozwany nie jest osobą nieporadną, nie potrafiącą przedstawić i obronić swego stanowiska, jest on jedynie osobą niezamożną - w tym zaś zakresie zostało mu umożliwione skorzystanie z prawa do sądu - poprzez dwukrotne zwolnienie go od kosztów sądowych. Skarżąca zwróciła uwagę, że pozwany powtarza te same argumenty, celem jedynie przedłużenia postępowania - a co za tym idzie celem odwleczenia egzekucji. Pozwany korzysta w tym zakresie ze swojego prawa i nie można mu z tego czynić zarzutu. Niemniej jednak zdaniem skarżącej okoliczność ta powinna być wzięta pod uwagę przez Sąd właśnie w momencie orzekania o kosztach postępowania odwoławczego.

Powódka wskazał też, iż Sąd Okręgowy w Szczecinie w uzasadnieniu zaskarżonego rozstrzygnięcia powołał się jedynie na sytuację materialną pozwanego, a tymczasem z utrwalonego orzecznictwa wynika, że zła sytuacja materialna nie stanowi wystarczającej podstawy do zastosowania art. 102 kpc.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powoda skutkowało rozstrzygnięciem o charakterze reformatoryjnym.

Zgodnie z art. 98 § 1 kpc strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Przepis ten wyraża podstawową zasadę rozstrzygania o kosztach postępowania - odpowiedzialności za jego wynik. Wymieniona zasada w pewnych sytuacjach doznaje ograniczeń. Ma to miejsce m.in. w przypadku, o jakim mowa w art. 102 kpc. Zgodnie z tym przepisem w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Regulacja ta ustanawia zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Jednocześnie nie konkretyzuje przesłanki uzasadniającej jej zastosowanie, uzależniając ją od wystąpienia wypadków szczególnie uzasadnionych, a więc pozostawiając ich kwalifikację, przy

uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73). Przy tym nie sposób pominąć, iż zgodnie z art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi. W judykaturze przyjmuje się (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., I CZ 110/07), że o nieobciążeniu strony przegranej kosztami procesu sąd orzeka na podstawie okoliczności konkretnej sprawy, zasługujących na miano wyjątkowych. Ustalenie zaś, czy w danych okolicznościach zachodzą „wypadki szczególnie uzasadnione”, ustawodawca pozostawia swobodnej ocenie sądu, która następuje niezależnie od przyznanego zwolnienia od kosztów sądowych. Ponadto w postanowieniu z dnia 27 stycznia 2010 r. (II CZ 88/09) Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, iż przyczyny usprawiedliwiające ubieganie się przez stronę o zwolnienie od kosztów sądowych nie wystarczą, by wyłączyć działanie ustanowionej w art. 98 § 1 kpc reguły, że ten kto przegrał spór zwraca koszty procesu temu, czyje racje zostały uznane za słuszne. Sąd może uwolnić stronę od obowiązku zwrotu kosztów procesu na podstawie art. 102 kpc, jeśli stwierdzi, że zachodzi „wypadek szczególnie uzasadniony”. Okoliczności, które uprawniają do zastosowania tego przepisu, ocenia sąd, i ocena ta następuje niezależnie od przyznanego zwolnienia od kosztów sądowych.

Mając na względzie powyższe reguły wykładni Sąd Okręgowy wskazuje, iż apelacja pozwanego w zakresie dotyczącym roszczenia głównego powoda została oddalona, a więc to pozwany w rozumieniu art. 98 § 1 kpc jest stroną przegrującą sprawę w postępowaniu apelacyjnym. Zatem zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania, wobec złożonego przez powoda w postępowaniu apelacyjnym żądania zwrotu kosztów tego postępowania, co do zasady pozwany obowiązany jest do ich zwrotu.

W ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie rację należy przyznać skarżącej, że w okolicznościach rozpatrywanej sprawy nie wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, w rozumieniu art. 102 kpc, uzasadniający odstępnie od zasady odpowiedzialności za wynik postępowania. Mając na względzie przedmiot objęty sporem, a także fakt że pozwany zanim zdecydował się na złożenie apelacji miał możliwość zapoznania się z uzasadnieniem wyroku Sądu Rejonowego, co do prezentowanego przez niego stanowiska procesowego, trudna sytuacja materialna pozwanego, a w związku z tym obecna jego sytuacja życiowa, która była podstawą zwolnienia go od kosztów sądowych, nie stanowi wystarczającej podstawy do zastosowania normy prawnej zawartej w art. 102 kpc.

Na koszty postępowania apelacyjnego po stronie powódki złożyło się wyłącznie wynagrodzenie reprezentującego ją adwokata - w wysokości 600 zł, które przy uwzględnieniu wartości przedmiotu zaskarżenia zostało ustalone na podstawie § 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt 4 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (j.t. Dz.U. z 2013 r., poz. 461).

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 kpc, w zw. z art. 397 § 2 kpc, orzekł jak w punkcie 1. sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono w punkcie 2 sentencji postanowienia, na podstawie art. 108 § 1 kpc, w zw. z art. 98 § 1 i 3 kpc. Zażalenie powódki okazało się zasadne, a więc pozwany w rozumieniu art. 98 § 1 kpc jest stroną przegrującą sprawę w postępowaniu zażaleniowym. Dlatego też zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania żądanie powódki zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego jest zasadne. Na koszty tego postępowania złożyła się opłata sądowa od zażalenia w wysokości 30 zł oraz wynagrodzenie adwokata reprezentującego powódkę, w wysokości 60 zł, które przy uwzględnieniu wartości przedmiotu zaskarżenia zostało ustalone na podstawie § 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt 2 w zw. z § 13 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (j.t. Dz.U. z 2013 r., poz. 461).